

[intro] Twintig jaar oud; dat is nogal wat voor een ontwikkeltaal. Maar

Uniface is nog steeds springlevend, weet zelfs nieuwe gebruikers te verlokken.

Concurrentie met het moderne Java en C# is er volgens Compuware niet: de

talen vullen elkaar juist aan.

verslag

Java en 4GL gebroederlijk naast elkaar

Uniface viert twintigjarig bestaan

Als iemand met liefde de twintig kaarsjes uitblaast, dan is het wel Aad van Schetsen, tegenwoordig verantwoordelijk voor de wereldwijde verkoop van Uniface. Hij is, als verkoper, in 1992 bij Uniface aangetreden en behoort daarmee tot de eerste generatie verkopers in Nederland. Inmiddels is de wereld zijn winkel.

Van Schetsen is zelf programmeur van origine. Werkte als verkoper bij een concurrerend bedrijf toen hij voor het eerst van Uniface hoorde. "Ik verloor steeds van ze, dus ben ik zelf maar eens goed gaan kijken. Ik was op slag verliefd", vertelt hij nu. "Het is een waanzinnig mooi product. Gestructureerd ontwikkelen, modelgedreven, technologisch onafhankelijk - het ondersteunt vrijwel elk platform - en nog Nederlands ook. Ik was verkocht."

We zijn inmiddels heel wat versies verder. Onlangs is versie 8.4 op de toonbank gezet. Ongetwijfeld mooier, handiger en slimmer. "Versie 8.3 was het exemplaar dat volledig aan de Windows user interface hebben aangepast. Toen die in bèta ging, moesten we na twee weken al de inschrijving stopzetten, zo groot was de belangstelling. De laatste anderhalf jaar zijn de ontwikkelaars bezig geweest de wensen van gebruikers in te bouwen. Dat is 8.4; we zijn met een zeef door de code gegaan en hebben de prestaties duidelijk verbeterd", meent Van Schetsen.

Versie 8.4 ondersteunt een *service oriented architecture*. Zij heeft van nature, via XML en SOAP, de mogelijkheid ingebouwd om met webdiensten om te gaan.

AANVULLEND Maar: is er nog wel behoefte aan een ontwikkeltaal als Uniface in een tijdperk waar Java en

C# de wereld lijken te domineren? Het mag geen verbazing wekken dat Van Schetsen het bestaansrecht van 'zijn' platform ten volle verdedigt. Hij weet zich daarin gesteund door marktbevingen.

"Wij zijn door de dip heen", legt hij uit. "We groeien zelfs weer. In 2003 hadden we meer dan tweehonderd nieuwe klanten. En, misschien nog wel belangrijker, een zeer trouwe aanhang. 95 procent van de licentie-

Van Hollandse bodem

In 1984 zag Uniface het levenslicht. Oprichter was Bodo Douqué die na een loopbaan bij Philips Computers en Infonet een innovatief software ontwikkelingssysteem bouwde en op de markt zette. Met succes, want in 1994 wist hij voor 553 miljoen dollar het bedrijf te verkopen aan Compuware.

Na de overname begon hij zijn eigen advies- en investeringsspraktijk. Tot 1 januari 2003 was hij lid van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) van de Nederlandse overheid. Hij heeft een rol gespeeld in het Twinning initiatief van diezelfde overheid en was commissaris bij het vorig jaar door SPSS overgenomen Data Distilleries.

Hoewel Uniface nu al bijna tien jaar in Amerikaanse handen is, is het nog steeds een voornamelijk Hollands product. In het Nederlands hoofdkantoor in Amsterdam werkt nog steeds een team van ongeveer tweehonderd ontwikkelaars. Overigens niet alleen aan Uniface, maar bijvoorbeeld ook aan OptimalJ (eveneens een Hollandse vinding). Onder hen nog steeds mensen van het eerste uur; mensen die twintig jaar geleden al aan Uniface bouwden.

houders vernieuwt de contracten. We hebben 3300 actieve klanten en wereldwijd zijn er een kleine dertig miljoen mensen die werken met een in Uniface gebouwde applicatie.”

Zijn waarneming is dat ondernemingen de afgelopen jaren flink aan het bouwen zijn geslagen in Java; en later in .Net. “Je kunt niet echt spreken van legacy Java; toch vragen veel van onze klanten zich af wat ze met al die Java-componenten moeten doen. Ze hebben een prachtige, interactieve website in Java, maar de kernapplicaties die de bedrijfsvoering ondersteunen, houden ze toch nog steeds in Uniface.”

Welnu, de oplossing is volgens Van Schetsen van een prachtige eenvoud: al die Java- en C#-componenten gewoon als objecten opnemen in te bouwen Uniface-applicaties.

Hij haalt de levendige discussie over derde en vierde generatie talen voor de geest. “Hoe je het ook wendt of keert: Java en C# zijn een derde generatie taal en Uniface behoort tot de vierde generatie. Het verschil? Allereerst productiviteitswinst. Maar misschien nog belangrijker is de mogelijkheid om in Uniface de structuur en het gedrag van een applicatie in een model neer te leggen. Dat dwingt je om heel goed na te denken over wat je allemaal in dat model gaat stoppen. Trouwens, die productiviteitswinst moet je niet uitvlakken. Als je bij de bedrijven langs gaat, dan zie je dat de afgelopen twee jaar de lijst met te bouwen applicaties almaar langer is geworden.”

COMEBACK Het gesprek gaat voort op het verschil tussen derde en vierde generatie. In beginsel moet een 4GL (Application Development Environment, ADE) productiever zijn dat een geïntegreerde ontwikkelomgeving (IDE) zal Java, omdat erg veel van de ontwikke-

“Je ziet dat de afgelopen twee jaar de lijst met te bouwen applicaties almaar langer is geworden”

linspanningen zijn geautomatiseerd. Andere eigenschappen van een taal die ertoe doen, zijn bijvoorbeeld de prestaties van de resulterende code, de robuustheid van deze code, overdraagzaamheid, onderhoudsvereisten, de mogelijkheid om browser- en thick client code te genereren vanuit dezelfde definitie, de mogelijkheid om de user interface te personaliseren, ingebouwd versiecontrole, check in/out, beveiliging, webdiensten, load balancing, failover en ondersteuning voor talen (zowel nationale talen voor de presentatie als programmeertalen).

Versie 9

Hoewel versie 8.4 van Uniface bij wijze van spreken nog warm is, weet Van Schetsen al wat de nieuwtjes zijn in versie 9, die eind dit jaar in demoversie gereed is en halverwege volgend jaar op de markt beschikbaar zal zijn. “We gaan de ontwikkelomgeving helemaal moderniseren”, licht de Compuware-verkoop leider toe. “Mensen zijn gewend geraakt, bijvoorbeeld met OptimalJ, aan een grafische omgeving. Dat gaan wij in versie 9 dan ook toepassen. Je kunt de modellen grafisch invoeren. Dat scheelt veel tijd; je ziet meteen wat je doet en daarvoor ontstaan er minder snel fouten.”

Een ander juweeltje, mogen we hem geloven, is de deployment manager in versie 9. “Soms duurt het negen maanden voordat een nieuwe of aangepaste applicatie binnen een onderneming helemaal is uitgerold. Het is ook heel complex om precies te weten waar een zekere applicatie over wordt gebruikt. Met de deployment manager hebben we dat geautomatiseerd. Zit bij elke Uniface runtime licentie.”

Op al deze eigenschappen heeft een 4GL volgens Van Schetsen een licht voorsprong. Het belangrijkste vindt hij toch wel de productiviteitswinst.

Er is dus een comeback weggelegd voor de 4GL's die nog over zijn: Progress, Gupta (zie pagina 25), IBM (met VisualAge en Informix 4GL), Magic, CA (OpenRoad) en natuurlijk Compuware met Uniface. Misschien lukt het Sun wel om Forté (dat tegenwoordig Sun One Studio 7, Enterprise Edition for Solaris heet) beter te slijten.

De technologische onafhankelijkheid van Uniface vermag Van Schetsen erg bekoren. “Als je een complete applicatie wilt overzetten op een ander platform, dan hoef je maar een regel code te wijzigen; maar een regel”, benadrukt hij nog eens.

Hoewel Van Schetsen geen concurrentie ziet tussen Uniface en OptimalJ, erkent hij dat er een zeker spanningsveld tussen zit. Hetzelfde ervaart Sun met z'n Studio 7 en uiteraard Java in al zijn verschijningsvormen. ‘Er is geëxperimenteerd met front ends in Java, maar de echte bedrijfskritische applicaties bouwen de meesten toch liever met een 4GL en ik vermoed dat dat zo blijft, omdat Uniface meeontwikkelt.”

Teus Molenaar is freelance journalist